

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

248. De conditionibus, quas requirit cap. Non minus, & cap. Aduersus de
Immunitate Eccles. Vt Clerici possint collectari in communibus vtilitatibus,
vel necessitatibus. Ex part. 1 tractat. 1. resol. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

224. Tractatus Secundus

Pontifice, ut longiori ramen tempore protrahatur, necessario consulendus erit. Igitur potest contingere ad imponendum tributum non posse consensum Pontificis postulari, stante urgente necessitate, at ad illius continuationem, cum id fieri potest, omnino consulendus est. Ita Suarez, & Castrus Palauus *vbi supra.*

4. Quarto secundo, quando dicitur, ut Collecta Clerici imponatur, necessarium esse consensum Episcopi & Cleri, quid sub nomine Cleri intelligatur? & solum Capitulum intelligi teneri Suarez de *Iamnuitat. lib. 4. cap. 26. num. 16.* & Castrus Palauus *tom. 2. tract. 12. disput. 9. punct. 9. numero 8.* quia Capitulum sub nomine Cleri sepius intelligitur, & regulariter a toto Clero commissa est potestas Capitulo Ecclesiæ Cathedralis decendi negotia, quæ ad totum Clerum pertinent. Sed sub nomine Cleri non esse intelligendum solum Capitulum, sed Clerum totius Diocesis, vel saltem alia Capitula eiusdem Vrbis, si in illa adsunt, & Vicarios foraneos, tradiderunt Barbosa in *Collect. ad ius Canon. tom. 2. lib. 3. tit. 49. n. 7. Bellettus in disput. Cler. part. 1. tit. de exerce. Cler. & eorum bon. §. 2. num. 5.* Megala in *par. 2. lib. 2. cap. 17. q. 6. n. 14.* Bonacina in *Bulla Cœn. disp. 1. q. 19. punct. 3. §. 3. n. 16.* & Marchinus de *Peste. part. 4. cap. 4. n. 11.* vbi sic ait: Nomine Cleri non solum intelligitur Episcopus cum Capitulo suæ Cathedralis, ut explicat Suarez, sed etiam vocanda essent alia Capitula eiusdem Vrbis, & ex Diocesi saltem Vicarij foranei, & ita in facti contingentia ann. 1624, praetitatum fuit Nouaria, & Mediolani, dum Ecclesiastici ad munitiones urbis Nouariae, & aliorum locorum Mediolanensis Ducatus ex Decreto Urban VIII. cogerentur. Ita Marchinus, unde in facti contingentia puto non esse amplectendam sententiam Suarez, maxime quia contra illam stat Sacra Rota Romana *vbi supra.* apud posthumas Fatinacij *tom. 2. decif. 42. num. 7.* vbi sic aferit: Quartò requiritur quod ad onus huiusmodi imponendum vocetur, & consentiat Clerus, nec sufficeret Episcopus cum Capitulo, quia quod omnes tangit, ab omnibus particulariter approbari debet, *cap. 1. cum omnes, de consil. & cap. 2. quod omnes, de reg. iur. in 6. & probatur in cap. aduersus. ibi: Verum si quando forte Episcopus simul cum Clericis. Hæc sacra Rota. Unde appetet, quam caute in his materiis sit procedendum.*

Sup. hoc in 5. Quarto tertio, quando censemantur facultates laicorum non sufficeret, ut Clerici possint collectari. Castrus Palauus *tom. 2. tract. 12. disput. vnic. punct. 9. n. 9.* docet, tunc censi laicorum facultates non suppetere, quoties non suppetunt facultates communis ciuitatis. Si enim de singulorum ciuium facultatibus hoc intelligendum est, raro, vel nunquam Clerici obligati essent ad collectas, tum, quia raro facultates ciuium ita exhausta sunt, ut ad hac opera necessaria non suppetant: tum quia ferè erit impossibile Praelatii Ecclesiastici inuestigare an facultates singulorum laicorum sufficiant, dicendum ergo est facultates communis esse attendendas. Ita Palauus.

6. Sed in his verbis nimis laxè in fauorem laicorum loquitur vir doctus, id est purè in similibus casibus, & ad facultates communis, & ad singulares attendendum esse, quod euidenter probo ex Bulla Urbani V IIII. concessa pro Ducatu Mediolanensi, quam per extensum ponit Marchinus de *Peste. part. 4. cap. 4. post num. 28.* vbi Pontifex sic loquitur: Cum autem sicut eadem exposicio subiungebat in munendis ciuitatibus, & locis prædictis ingenti pecuniarum vi opus, æternumque ipsius Philippi Regis valde exhanustum & attritum fit, ex munitioneque huiusmodi totius status, ac tam Cleri, quam populi securitati

prospiciatur, communitatum verò ac Universitatum & hominum eiusdem status propter eorum inopiam ad totam impensam necessariam supportandam facultates non suppetant, nisi Clerus & Ecclesiastici quoque eò aliquid conferant, &c. In quibus verbis clarè appetit non solum facultates communis, sed etiam particulares attendendas esse, & id est Pontifex post illa verba, *communitatum, & universitatum, subiunxit, & hominum eiusdem status, &c.* Et id est Marta de *Inris. p. 4. cent. 1. cas. 1. n. 49.* aferit tunc Clericos teneri ad collectas in publicis necessitatibus, quando facultates Communitatis, & laicorum non sufficiunt. Nec Suarez, quem sequitur Marchinus *vbi supra. num. 20.* ita absolutè ut Palauus loquuntur est, nam voluit tunc facultates laicorum non sufficeret, quando moraliter confit communia bona non sufficiunt, & singulos non posse sine magna graviamine suis solis sumptibus tale opus perficere. Et si opinio Castris Palauis esset admittenda, ferè semper Clerici tenerentur soluere collectas, nam ciuitates nunquam in communione ita diuines sunt, ut ex communib[us] redditibus publice necessitati, vel utilitati prouidere possint. Adde, quod ex opinione Castris Palauis privilegiū Clericorum remanet irritum, manneram laici, quando bona ciuitatis sufficiunt, non tenerunt ad collectas, vt docet Megala in *p. 2. lib. 2. cap. 17. q. 6. n. 123.* ergo pari paulu procederent laici ac Clerici in soluendis collectis, & eiusdem essent conditionis, sed hoc dicere, ut patet, est absurdum. Ergo Dicendum est igitur cum Megala *vbi supra.* tunc facultates laicorum non sufficeret, ut Clerici in subsidium ad collectas retenantur, quando laici per gabellam imponendam cogenerent se eis priuare, quæ quotannis illis necessaria erint ad viuendum secundum conuenientiam sui status.

7. Sed notandum est hic aliquos docere excussum habere bonorum, si laicorum suppetunt facultates, esse faciendam tantum in communib[us] necessitatibus, & utilitatibus, quæ principaliter ipsos laicos recipiunt, & remotè, & per consequentiam clericos, secus autem quando collecta imponuntur pro necessitatibus æquè respiciunt Clericos ac laicos, nam in hoc casu Clerici non minus, quam laici pro reparatione danni imminentes contribuere tenentur, & ita in specie notauit Ancharanus in *d. c. non minus. Menochius cors. 8. 00. n. 9.* Ceuallos *tom. 4. com. contra com. 9. 899. num. 162. & seq. & alij penes ipsos.* Non defuit tamen Doctores contrarium sentientes, nempe etiam in casibus, in quibus collecta poneretur pro necessitate æquè respiciunt Clericos ac laicos, adhuc prius excusum faciendam esse, si laicorum suppetunt facultates; ita vt si eis damnum sufficenter reparari possit, ad bona Ecclesiastum & Clericorum non recurratur; sin verò aliter se habet, ad bona Clericorum pro collectis deueniendum erit, & ita tenet Soufa in *Bull. Cœn. cap. 19. disp. 92. num. 2.* Gratian, in *discept. forens. tom. 2. cap. 390. num. 19.* Marta de *Inris. part. 4. cent. 1. cas. 1.* & alij & ego, ut verum fatar, video Summos Pontifices huius sententiae adhærente, nam Urbanus VIII. concessit in Bulla sua cit. Clericos Panormitanos potest collectari pro expensis factis tempore pestis in subsidium, supposito videlicet quod facultates laicorum non suppetent, vt ei narratum fuit, & id est postea subiunxit locum, quando cum Archiepiscopis Panormitanis hæc verba: *In iungimus ut constio ribi de narratis, &c.* Hoc etiam patet in Bulla Clement. VIII. concessa Florentinis pro necessitate concernente æquè principaliter Clericos ac laicos, nempe pro reparatione fluminis Arni deuastantis possessiones tam Clericorum, quam laicorum, & tamen Sum. Pontifex in dicta Bulla con-

stitutus est. Sup. hoc sive *præ lego doctrinam Red. 246. & Red. 247.* Ita in Red. 246. leg. 6. vlt. prope cedit.

